

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1555>

Geliş Tarihi: 21.01.2019

Kabul Tarihi: 30.04.2019

FARKLI LİGLERDEKİ KADIN VE ERKEK FUTBOLCULARIN FİZİKSEL BENLİK ALGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

²Gülşen EFE ARPA - ²Ercan GÜR - ²Mustafa KARADAĞ - ²Serdar
ORHAN

Özet

Bu çalışmada: farklı liglerdeki kadın ve erkek futbolcuların fiziksel benlik algı düzeylerinin belirlenmesi ve ligler açısından farklılıkların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evereni İstanbul ve Kocaeli illerinde farklı amatör ve profesyonel liglerde oynayan kadın ve erkek futbolculardan oluşurken, örneklem grubumuzu ise tesadüfi yöntemle seçilmiş futbol kulübü takımlarından 100 kadın ve 300 erkek futbolcu (Amatör Lig, Süper Lig, Profesyonel 3. 2. ve 1. Lig, BAL) toplam 400 futbolcu oluşturmaktadır. Araştırmada Fox (1990) tarafından geliştirilmiş ve Türkiye'ye uyarlama çalışması, Aşçı vd. (1995) tarafından yapılmış olan "Kendini Fiziksel Algılama Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmada eldinilen verilerin analizi için SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilere ilişkin tanımlayıcı istatistiki analizler yapılmıştır. Hipotezlerin test edilmesi amacıyla ANOVA testi uygulanmıştır.

Elde edilen verilerin değerlendirilmeleri sonucunda kadın futbolcuların yaşları, oynadığı lig, futbol oynama yılı ve eğitim durumları ile beden algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak boyları, lisans türleri ve kiloları ile beden algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Erkek futbolcuların lisans türleri, oynadıkları lig ve futbol oynama yılları ile beden algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Buna rağmen yaşları, boyları, kiloları ve eğitim durumları ile beden algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Futbolcuların beden algılama düzeyleri liglere göre incelendiğinde; süper lig ($\bar{x} = 4,33$), 1. lig ($\bar{x} = 4,21$) 2. lig ($\bar{x} = 4,20$), 3. Lig ($\bar{x} = 4,16$), bal ($\bar{x} = 4,10$), amatör ($\bar{x} = 4,01$) olarak belirlenmiştir Bu anlamda beden algılama düzeyi süper ligde oynayan futbolcularda daha yüksek düzeydedir. Dolayısıyla futbolcuların oynadığı lig düzeyi arttıkça beden algılama düzeyi de artmaktadır.

¹Bu çalışma Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

²Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi. Elazığ, Türkiye. e-mail:mkaradag@firat.edu.tr
Orcid id: 0000-0002-0299-4198

Anahtar Kelimeler: Futbol, Lig, Cinsiyet, Fiziksel Benlik Algısı

Examination of Physical Self-Perception Levels of Male and Female Soccer Players from Varied Leagues

Abstract

In this study: The aim was to detect physical self-perception levels of soccer players from varied leagues, and determine the differences from the perspective of leagues.

While the target population of the study was composed of female and male soccer players, who play in varied amateur leagues (Amateur League, Super League, Professional 3. 2. and 1. League, BAL) from Kocaeli and Istanbul, the sample group was composed of 100 female and 300 male soccer players, in total 400 people, who were chosen randomly from different soccer clubs. In the study, "Self Physical Detection Inventory", developed by Fox and whose adaptation to Turkey was done by Aşçı vd. (1995), was used. For the data's, which were acquired from the study, analysis, SPSS program was used. Descriptive statistical analyzes were made related to data. To test the hypotheses ANOVA test was applied.

As the result of evaluation of data, it is found that; there is no meaningful connection, relating female soccer players' ages, the leagues that they play in, how long they have played soccer, their educational status to their self body-perception levels. But there is a meaningful connection, relating their heights, licence types, weights to their self body-perception levels. For male soccer players, no meaningful connection is determined, relating their licences, the leagues that they play in, how long they have played soccer to their self body-perception levels. Nevertheless, a meaningful connection is determined, relating their ages, heights, weights, educational status to their self body-perception levels. When examined by league, soccer players' self body-perception levels are; Super League (=4,33), 1. League (=4,21), 2. League (=4,20), 3. League (=4,16), BAL (=4,10), amateur (=4,01). This shows that, body perception level is higher amongst players in Super League. Thereby, the higher the league the player is in, the higher the body perception level is.

Keywords: Soccer, League, Gender, Physical Self-Perception.

Farklı Liglerdeki Kadın ve Erkek Futbolcuların Fiziksel Benlik Algı Düzeylerinin İncelenmesi

GİRİŞ

Spor bireylerin kontrol mekanizmasını sağlayan bir etkinliktir. Sporda başarı ve performans genetik olmakla birlikte düzenli yapılması ve beden ile zihin etkileşimi sonucunda daha etkin ve verimli yapılması ile alakalıdır (Kuru, 2000).

Günümüzde yapılan spor branşları içerisinde en yaygın olan branş ise futboldur (Açak ve Kaya, 2015). Bu anlamda küresel olarak futbolcu sayısı milyonları bulurken, taraftar sayısı da bu sayının oldukça üstündedir. Bunun yanı sıra futbol kulüplerinde çalışan diğer kişiler ile birlikte futbol günümüzde büyük bir endüstri şekline dönüşmüştür (İnal, 2004).

Örneğin kendiyle ilgili psikolojik kavramlar; Kendilik ve benlik saygısı kavramı, araştırmacıların psikolojik yapıdaki en teorik ve deneysel çıkarlarıdır. Bireyle ilişki algıları insan davranışları ve mutluluğunun odağında önemli bir rol oynadığı için, benlik kavramları sadece psikologlar tarafından değil, aynı zamanda filozoflar, çocuk gelişimcileri, eğitimciler gibi birçok bilim insanı tarafından da ele alınmıştır. Kişinin öz-değerlendirmesinin rolü, insan davranış ve tutumunu açıklamadaki rolü, duygusal ve zihinsel gelişimindeki önemi ve yaptığı araştırmalar, kendisiyle ilgili yapıları incelemeye yöneltmiştir (Gander ve Gardiner, 2001).

Özellikle bu yapılarda, benlik kavramı ve özsaygı üzerine çok sayıda çalışma yapılmış ve kitaplar yazılmıştır. Benlik kavramı; Bireyin kendisi hakkında geliştirdiği kavramların bir ifadesi, bir anlamda, egonun davranışsal, bilişsel ve duyuşsal yönlerini içeren genel bir kavramdır. Özgüven; Kendinin değerlendirici boyutunu içeren dar bir kavramdır. Başka bir deyişle, benlik kavramı kişinin kendi tanımını içerdiğinde (örneğin, ben kimim?), Benlik saygısı bireyin öz-değerlendirmeleridir (örneğin, kim olduğumu nasıl hissedirim?) Öz kavram ve benlik saygısı kavramı, iki yapı birbirini etkilediğinden araştırmada birbirinin yerine kullanılır (Aksaray, 2003).

Bu araştırmanın amacı, farklı liglerdeki bayan ve erkek futbolcuların fiziksel benlik algı düzeylerinin incelenmesidir. Bu anlamda, farklı liglerdeki

bayan ve erkek futbolcuların fiziksel benlik algı düzeylerinin tespitine yönelik büyük ölçüde katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada taramaya dayalı nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada taramaya dayalı nicel araştırma yöntemine göre, sporcuların fiziksel benlik algılamalarının demografik özellikler ile ilişkisi açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini İstanbul ve Kocaeli illerinde farklı amatör ve profesyonel liglerde mücadele eden kadın ve erkek futbolcular oluştururken örneklem grubumuzu ise tesadüfi yöntemle seçilmiş futbol kulübü takımlarından 100 kadın (1. Ligden 50, 2. Ligden 50) futbolcu ile 300 erkek (Amatör ligden 50, Bölgesel amatör ligden 50, Profesyonel 3.Ligden 50, Profesyonel 2. Ligden 50, Profesyonel 1.Ligden 50, Süper ligden 50) futbolcunun gönüllü katılımı ile toplam 400 futbolcu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

Araştırmalarda elde edilcek veriler için sporcuların kişisel özelliklerini belirleyen 8 sorudan oluşan kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Anket formunda yer alan kişisel bilgiler, yaş, boy, kilo, lisans türü, oynadığı lig, futbol oynama yılı, cinsiyet ve eğitim durumu olarak düzenlenmiştir.

Araştırmada farklı liglerdeki bayan ve erkek futbolcuların demografik özellikleri ile birlikte; kişinin fiziksel benlik algı düzeylerini belirlemek için

Farklı Liglerdeki Kadın ve Erkek Futbolcuların Fiziksel Benlik Algı Düzeylerinin İncelenmesi

“Kendini Fiziksel Algılama Envanteri” kullanılmıştır. Bu envanter Fox (1990) tarafından geliştirilmiş (Fox, 1990) Türkiye’ye uyarlama çalışması, Aşçı vd. (1995) tarafından yapılmıştır (Aşçı ve ark., 1995). Bu envanter 30 sorudan oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS istatistik paket programı ile çözümlenmeye tabi tutulacaktır.

Demografik değişkenlere ilişkin frekans- yüzde ve betimsel istatistikleri (aritmetik ortalama ve standart sapma) dağılımları hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan sporcuların beden algılama anketine verdikleri yanıtların frekans- yüzde ve betimsel istatistikleri (aritmetik ortalama ve standart sapma) hesaplanmıştır.

Frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma değerleriyle birlikte, gruplar arası farklılıkları belirlemek için Anova analizi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi $P < 0,05$ olarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Tablo 1. Kadın ve Erkek Futbolcuların Yaş Dağılımı Frekans Analizi

	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
10-15	5	5,0	22	7,3
16-20	63	63,0	59	19,7
21-25	24	24,0	77	25,7
26-30	6	6,0	98	32,7
30 ve üstü	2	2,0	44	14,7

Toplam	100	100,0	300	100,0
--------	-----	-------	-----	-------

Tablo 2. Kadın ve Erkek Futbolcuların Boy Dağılımı Frekans Analizi

	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
140-150	4	4,0	14	4,7
151-160	42	42,0	6	2,0
161-170	42	42,0	20	6,7
171-180	12	12,0	181	60,3
Toplam	100	100,0	79	26,3

Tablo 3. Kadın ve Erkek Futbolcuların Kilo Dağılımı Frekans Analizi

	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
50-60	96	96,0	25	8,3
61-70	4	4,0	42	14,0
71-80			156	52,0
81-90			72	24,0
91 ve üstü			5	1,7
Toplam	100	100,0	300	100,0

Tablo 4. Kadın ve Erkek Futbolcuların Eğitim Durumu Dağılımı Frekans Analizi

	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%
Ortaokul	1	1,0	18	6,0
Lise	65	65,0	171	57,0

Farklı Liglerdeki Kadın ve Erkek Futbolcuların Fiziksel Benlik Algı Düzeylerinin
İncelenmesi

Üniversite	34	34,0	111	37,0
Toplam	100	100,0	300	100,0

Hipotezlere İlişkin Bulgular

Tablo 5. Kadın Futbolcuların Boyları İle Beden Algılama Düzeyleri Arasındaki İlişki

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Boy- Algılama Düzeyleri	Beden	Between Groups	13,057	11	1,817	2,458	,010
		Within Groups	42,503	88	,483		
		Total	55,560	99			

Futbolcuların boyları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlılık değeri $P=0,01$ bulunmuştur. Bu sonuca göre futbolcuların boyları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. ($P<0,05$)

Tablo 6. Kadın Futbolcuların Kiloları İle Beden Algılama Düzeyleri Arasındaki İlişki

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Kilo- Algılama Düzeyleri	Beden	Between Groups	1,097	11	0,100	3,201	,001
		Within Groups	2,743	88	,031		
		Total	3,840	99			

Futbolcuların kiloları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlılık değeri $P=0,001$ bulunmuştur. Bu sonuca göre futbolcuların kiloları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. ($P<0.05$)

Tablo 7. Kadın Futbolcuların Lisan Türleri İle Beden Algılama Düzeyleri Arasındaki İlişki

			Sum of	df	Mean	F	Sig.
			Squares		Square		
Lisans Türü - Beden Algılama Düzeyleri		Between Groups	3,080	11	,000	3,645	,039
		Within Groups	10,140	88	,248		
		Total	14,214	99			

Futbolcuların lisans türü ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlılık değeri $P=0,039$ bulunmuştur. Bu sonuca göre futbolcuların lisans türü ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. ($P<0.05$)

Tablo 8. Erkek Futbolcuların Yaşları İle Beden Algılama Düzeyleri Arasındaki İlişki

			Sum of	df	Mean	F	Sig.
			Squares		Square		
Yaş- Algılama Düzeyleri	Beden	Between Groups	31,786	12	2,647	2,074	,019
		Within Groups	366,269	287	1,276		
		Total	398,037	299			

Farklı Liglerdeki Kadın ve Erkek Futbolcuların Fiziksel Benlik Algı Düzeylerinin
İncelenmesi

Futbolcuların yaşları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlılık değeri $P=0,019$ bulunmuştur. Bu sonuca göre futbolcuların yaşları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. ($P<0.05$)

Tablo 9. Erkek Futbolcuların Boyları İle Beden Algılama Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Sum of	df	Mean	F	Sig.
		Squares		Square		
Boy- Algılama	Between	25,866	12	2,155	2,773	,010
	Groups					
	Within	223,051	287	,777		
	Groups					
	Total	248,917	299			

Futbolcuların boyları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlılık değeri $P=0,010$ bulunmuştur. Bu sonuca göre futbolcuların boyları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. ($P<0.05$)

Tablo 10. Erkek Futbolcuların Kiloları İle Beden Algılama Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Sum of	df	Mean	F	Sig.
		Squares		Square		
	Between	16,918	12	1,410	1,867	,038
	Groups					

Kilo- Algılama Düzeyleri	Beden	Within Groups	216,749	287	,755
		Total	233,667	299	

Futbolcuların kiloları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlılık değeri $P=0,038$ bulunmuştur. Bu sonuca göre futbolcuların kiloları ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. ($P<0.05$)

Tablo 11. Erkek Futbolcuların Eğitim Durumu İle Beden Algılama Düzeyleri Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Eğitim Durumu- Beden Algılama Düzeyleri	Between Groups	8,668	12	,722	2,226	,009
	Within Groups	91,502	287	,319		
	Total	100,170	299			

Futbolcuların eğitim durumu ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlılık değeri $P=0,009$ bulunmuştur. Bu sonuca göre futbolcuların eğitim durumu ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. ($P<0.05$)

Tablo 12. Futbolcuların oynadığı lig ile beden algılama düzeyleri arasındaki ilişki

Lig	N	\bar{x}	Std	t	p
1 amatör	50	4,0100	,60137	1,108	0,042

Farklı Liglerdeki Kadın ve Erkek Futbolcuların Fiziksel Benlik Algı Düzeylerinin
İncelenmesi

2 bal	50	4,1034	,52632
3. lig	50	4,1600	,31750
2. lig	100	4,2094	,48509
1.lig	100	4,2183	,48232
Süper lig	50	4,3332	,53797

Futbolcuların oynadığı lig ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlılık değeri $P=0,042$ bulunmuştur. Bu sonuca göre futbolcuların oynadığı lig ile bedenlerini algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. ($P<0.05$)

TARTIŞMA

Çalışmalarda elde edilen sonuçlar ilgili literatür ile karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Beden algısı ile sosyo-demografik değişkenlerden yaş arasındaki ilişki incelendiğinde, kadınlarda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı ($p: 0,365, p>0.05$), erkeklerde ise ($p:0,019, p>0,05$) olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç kadınlar açısından ele alındığında Tarhan (1995), Ergür (1996), Polat (2005), Karaslan (1993)'ın beden algısı sosyo demografik değişkenlerden biri olan yaş açısından incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır sonuçları ile uyum göstermektedir. Bu sonuçtan hareketle özellikle kadınlar açısından yaşın önemli bir etken olarak ortaya çıkmamasında, araştırmaya katılan kişilerin yaş grupları arasında önemli bir farkın olmamasının kaynaklanabileceği şeklinde yorumlanabilir (Ergür, 1996; Karaaslan, 1993; Polat, 2005; Tarhan, 1995).

Ayrıca Erşan ve ark. (2009) Beden Eğitimi ve Antrenörlük Bölümü öğrencilerinde benlik saygısı düzeyi ve bazı sosyo-demografik özelliklerle ilişkisinin incelendiği araştırmada yirmi bir yaş ve altındakilerde insanlara güvenme alt ölçeklerinin puan ortalamaları daha büyük yaştakilerin puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin benlik saygısının orta-

yüksek düzeyde olduğunu, yaşla arttığını, takım sporu yapanlarda ve gelir düzeyi yüksek olanlarda daha yüksek olduğunu göstermektedir (Erşan ve ark., 2009).

Çalışmamızda beden algısı ile sosyo-demografik değişkenlerden kilo arasındaki ilişki incelendiğinde, kadın ($p: 0,001$, $p<0,05$) ve erkeklerde ($p: 0,038$, $p<0,05$), istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç Ata vd. (2014), Uskun ve Şabaplı (2013), Akdevelioğlu ve Gümüş (2010) ve Hamurcu vd. (2015)'in beden algısının sosyo demografik değişkenlerden biri olan kilo açısından incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur sonuçları ile uyum göstermektedir (Ata ve ark., 2014; Hamurcu ve ark., 2015; Uskun ve Şabaplı 2013; Akdevelioğlu ve Gümüş 2010).

Çalışmamızda beden algısı ile sosyo-demografik değişkenlerden eğitim durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, kadın sporcuların ($p:0,05$) $p<0,812$) istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı, erkekler sporcularda ise ($p:0,05$) $p>0,009$), istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç Karagöz ve Karagül (2015)'in beden algısının sosyo demografik değişkenlerden biri olan eğitim durumu açısından incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur sonucu ile uyum göstermektedir (Karagöz ve Karagül, 2015).

Yaman ve ark., (2008) farklı spor dallarının bireylerde fiziksel benlik algısı üzerine etkisinin incelendiği araştırmada, masa tenisi ile ilgilenen bireylerin algı düzeyleri diğer diğer sporlarla ilgilenen bireylere oranla daha fazla bulunmuştur (Yaman ve ark., 2008).

Baştuğ ve Kuru (2009) çalışmalarında Gazi Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nden 180 spor yapmayan üniversite öğrencisi (bayan) dahil etmişlerdir. Araştırmada cinsiyet ile beden algılama düzeyi arasında ilişki anlamlı bulunmuştur. Bizim çalışmamızda ise cinsiyet ile fiziksel benlik algısı arasında bir ilişki tespit edilmemiştir. Ayrıca araştırmada cinsiyet ile beden algı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda bayan

Farkli Liglerdeki Kadın ve Erkek Futbolcuların Fiziksel Benlik Algı Düzeylerinin İncelenmesi

futbolcuların beden algılarının, erkek futbolculara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Baştuğ ve Kuru, 2009).

Kılıçarslan (2016) beden eğitimi öğretmenleri ile diğer branşların fiziksel benlik algılarının karşılaştırıldığı araştırmada beden eğitimi öğretmenleri beklenildiği gibi yüksek düzeyde fiziksel benlik algısına sahip çıkmışlardır (Kılıçarslan, 2016).

Toçoğlu (2007) bazı meslek gruplarında fiziksel benlik algısının incelendiği araştırmaya katılan meslek grupları incelendiğinde doktor ve avukatların meslek gruplarında yer alan bireylerin diğer meslek gruplarındaki bireylerden fiziksel olarak kendilerini daha iyi hissettikleri sonucu ortaya çıkmıştır (Toçoğlu, 2007).

Karakaya ve ark., (2006) yüzücülerin depresyon, benlik saygısı ve kaygı düzeylerinin değerlendirildiği araştırma Kocaeli'nde 31 çocuk yüzücü ve ilköğretimde eğitim gören 30 çocuk üzerinedir. Araştırma sonucunda yüzücü çocukların benlik algılama ortalamaları diğer çocuklara göre daha yüksek bulunmuştur (Karakaya ve ark., 2006).

Uğurlu ve Akın (2008) Muğla Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin beden benlik algısı ve psikolojik sıkıntı belirtileri ile ilişkisinin incelendiği araştırmada öğrencilerin beden-benlik algısı ve ruh sağlığı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin cinsiyetleri, bölümleri, sınıfları ile beden benlik algısı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu çalışmada da cinsiyet ile fiziksel benlik algısı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (Uğurlu ve Akın, 2008).

Altunbaş (2006) beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri ile akademik başarıları arasında ilişki saptamıştır. Benlik saygısının, öğrencilerin okudukları bölümle ve sınıfla anlamlı olarak ilişkili olduğu bulunmuştur. Bölüm düzeyinde; Beden Eğitimi Öğretmenliği öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri, Antrenörlük Eğitimi

öğrencilerinden yüksektir. Sınıf düzeyinde ise; Spor Yöneticiliği 4. sınıf öğrencilerinin benlik saygısı düzeyleri, Spor Yöneticiliği 2. ve Antrenörlük Eğitimi 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksektir (Altunbaş, 2006).

Araştırmada kendini fiziksel olarak algılama düzeyi ile lisans yılı arasında anlamlı bir ilişki vardır. Buna karşın, Altıntaş ve Aşçı (2005) Fitnes uzmanlarının Bedenlerine Yönelik Algıları üzerine yaptıkları araştırmada, cinsiyet ve mesleki deneyimin fitnes uzmanlarının bedenlerine ilişkin algılarına etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır (Altıntaş ve Aşçı, 2005).

Aşçı (2004) fiziksel benlik algısının cinsiyete ve fiziksel aktivite düzeyine göre karşılaştırıldığı araştırmasında, fiziksel benlik algısının cinsiyet ve fiziksel aktivite düzeyinden etkilendiğini, erkeklerin kızlardan, fiziksel olarak aktif olan bireylerin ise düşük aktivite düzeyine sahip bireylerden daha olumlu fiziksel benlik algılarına sahip olduklarını ortaya koymuştur (Aşçı, 2004).

Karademir ve ark. (2010) beden eğitimi ve spor bölümü özel yetenek sınavına katılan öğrencilerde benlik saygısı ve duygusal zeka düzeylerinin değerlendirildiği araştırmada, yaş, sosyal ve sportif etkinliklere katılım, aile tipi, aile tutum ve davranış şekillerinin benlik saygısı düzeylerini etkileyen ortak değişkenler olduğu tespit edilmiştir (Karademir ve ark., 2010).

Ancak bizim çalışmamızda cinsiyet ile ilgili bir farklılık tespit edilememiştir.

Araştırma sonucuna benzer olarak, Mülazımoğlu ve Aşçı (2004) çalışmalarında düzenli spor yapanlar ve yapmayanların cinsiyetlerine göre beden algıları üzerinde durmuş ve herhangi bir farklılık tespit etmemiştir (Mülazımoğlu ve Aşçı, 2004).

Karagöz ve Karagün (2014), çalışmasının sonuçları şu şekildedir. Sporcuların beden imajları eğitim değişkenine göre karşılaştırıldığında; anlamlı bir sonuç alınmasa da ilkokul mezunu sporcuların beden imajları lise mezunu sporculara göre yüksek bulunmuştur. Konu ile ilgili çalışmalara bakıldığında

Farklı Liglerdeki Kadın ve Erkek Futbolcuların Fiziksel Benlik Algı Düzeylerinin İncelenmesi

araştırma bulgularımızı yorumlayabilecek bilgiye ulaşılmamakla birlikte; eğitimle birlikte olayları yorumlamaya dönük bir tecrübe oluştuğu ve daha hassas yaklaşıldığı, eğitim düzeyi düştükçe bedeni ile ilgili daha az önemsenenin olabildiği şeklinde yorum yapılmakla birlikte eğitim açısından karşılaştırma yapan daha detaylı değerlendirmelere ihtiyaç olduğu düşünülmüştür. Sosyo-kültürel değerlerin beden algısına yansıdığı gerçeği ile bakıldığında toplumsal cinsiyet rol öğrenmeleri yoluyla; erkek kaslı, kadın ise ince narin olması gerektiğini öğrenmektedir. Kadın sporcular spor yaptıkça bedenlerindeki kas artışı ile birlikte narinlik düşüncesinden uzaklaşmaları sonucu toplumsal cinsiyet algısıyla çelişen bir durum oluşurken, erkek açısından kaslı bir vücuda sahip olmanın iyi bir fiziğe sahip olmak şeklinde değerlendirilmesiyle toplumsal cinsiyet algısını destekleyen bir durum oluşturmaktadır. Böylece fizik görünümlerini kişilerin kendilerini beğenmeleri sonucu; erkek sporcuların beden imajı puanları kadın sporcuların beden imajı puanlarına göre yüksek çıkmasında bir etken olduğu düşünülmüştür (Karagöz ve Karagün, 2014).

Beden ve fiziksel görünüm konusunda yapılan çalışmalar gözden geçirildiğinde, bu konunun en çok benlik kavramı, benlik imajı ve benlik saygısı gibi kavramlar açısından incelendiği görülmektedir. Çünkü bedenin, benliğin en gözle görülen kısmı olduğu yaygındır (Adams, 1980).

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak araştırma bulguları şu şekilde özetlenebilir: kadın sporcuların yaşları, oynadığı lig, futbol oynama yılı ve eğitim durumları ile beden algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Ancak lisans türleri ve kiloları ile beden algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Erkek sporcuların lisans türleri, oynadıkları lig ve futbol oynama yılları ile beden algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Buna rağmen yaşları, boyları, kiloları ve eğitim durumları ile beden algılama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Kaynakça

Açak, M., Kaya, O. (2015). İşitme Engelli ve İşitme Engelli Olmayan Futbolcuların Benlik Saygıları ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(2),1-11.

Adams, J.F. (1980). Understanding Adolescence Fourth Edit. Allyn and Bacon Inc, Boston.

Akdevelioğlu, Y., Gümüş, H. (2010). Eating Disorders And Body Image Perception Among University Student. Pakistan J Nutr, 9(12):1187-1191.

Aksaray, S. (2003). Ergenlerde Benlik Saygısı Geliştirmede Beceri Eğitimi ve Aktivite Merkezli Programların Etkisi, Adana.

Altıntaş, A., Aşçı, H. (2005). Fitnes Uzmanlarının Bedenlerine Yönelik Algıları, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, III (3):101-104.

Altunbaş, Ç. (2006). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeyleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Aşçı, F.H., Aşçı, A., Zorba, E.(1995). Kendini Fiziksel Algılama Envanterinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. V. Milli Spor Hekimliği Kongresi Bildiri Özetleri. İzmir: 22-24 Eylül 1995, 44.

Aşçı, H. (2004). Benlik Algısı ve Egzersiz. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 15(4): 234-239.

Ata A., Vural A., Keskin, F. (2004). Beden Algısı ve Obezite. Ankara Med J, 14(3): 74 -84. Baş M, Aşçı FH, Karabudak E, Kiziltan G. Eating attitudes

Farkli Liglerdeki Kadın ve Erkek Futbolcuların Fiziksel Benlik Algı Düzeylerinin
İncelenmesi

and their psychological correlates among Turkish adolescents. *Adolescence* 2004;39(155):593-599.

Baştuğ, G., Kuru, E. (2009). Bayan Sporcuların Bedenlerini Algılama Düzeyleri ve Cinsiyet Rollerini Üzerine Bir Araştırma, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(2):533-555.

Ergür, E. (1996). Üniversite Öğrencilerinde Beden-Benlik Algısı ve Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Erşan, E.E., Doğan, O., Doğan, S. (2009). Beden Eğitimi ve Antrenörlük Bölümü Öğrencilerinde Benlik Saygısı Düzeyi ve Bazı Sosyo-Demografik Özelliklerle İlişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 12: 35-42.

Fox, K.R. (1990). Physical Education and the development of self-esteem in children. In N. Armstrong. (Edit.), *New Directions in Physical Education Towards a National Curriculum*. (sf. 33-54), Champaign: Human Kinetics.

Gander, M.J., Gardiner, H.W. (2001). Çocuk ve Ergen Gelişimi. (4. baskı), (Çev: B. Onur). İmge Kitabevi, Ankara.

Hamurcu, P., Öner, C., Telatar, B., Yeşildağ, Ş. (2015). Obezitenin Benlik Saygısı ve Beden Algısı Üzerine Etkisi. *Türk Aile Hek.Derg.*,19 (3): 122-128.

İnal, N.A. (2004). *Futbolda Eğitim Öğretim*. 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Karaaslan, A. (1993). Öğrenci Hemşirelerin Benlik-Saygısı Düzeyleri Ve Bunu Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi* 9:2.

Karademir, T., Döşyılmaz, E., Çoban, B., Kafkas, M.E. (2010). Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilerde Benlik Saygısı Ve Duygusal Zeka. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2):653-674.

Karagöz, N., Karagül, E. (2015), Profesyonel Sporcuların Beden İmajı Üzerine Betimsel Bir Çalışma. Sport Sciences (NWSASPS), 10(4):34-43.

Karakaya, I., Çoşkun, A., Ağaoğlu, B. (2006). Yüzücülerin Depresyon, Benlik Saygısı ve Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 7(3):162-166

Kılıçarslan, E. (2006). Beden Eğitimi Öğretmenleri ile Diğer Branşların Fiziksel Benlik Algılarının Karşılaştırılması:(Kdz. Ereğli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kuru, E. (2000) Sporda Psikoloji, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara.

Mülazımoğlu, B., Aşçı, H. (2004). Düzenli Fiziksel Aktivite Programına Katılan ve Katılmayan Bireylerin Bedenlerine Yönelik Algıları. The 10th ICHPER.SD Europe Congress & TSSA 8th International Sports Science Congress, Antalya, Türkiye.

Polat, E. (2005). Muğla Sağlık Yüksek Okulu Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeylerinin Belirlenmesi. Muğla Üniversitesi Muğla Sağlık Yüksek Okulu Hemşirelik Bölümü Bitirme Çalışması.

Tarhan, S. (1995). Lise Öğrencilerinin Beden İmajlarından Hoşnut Olma Düzeylerinin Özsayıları ve Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Toçoğlu, M. (2007). Bazı Meslek Gruplarında Fiziksel Benlik Algısının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi.

Farkli Liglerdeki Kadın ve Erkek Futbolcuların Fiziksel Benlik Algı Düzeylerinin
İncelenmesi

Uğurlu, N., Akın, H. (2010). Muğla Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Beden Benlik Algısı ve Psikolojik Sıkıntı Belirtileri İle İlişkisi, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 11 (4):38-47.

Uskun, E., Şabaplı, A. (2013). Lise Öğrencilerinin Beden Algıları ile Yeme Tutumları Arasındaki İlişki TAF Preventive Medicine Bulletin, 12(5):519-528.

Yaman, Ç., Teşneli, Ö., Gelen, N., Koşu, S., Tel, M., Yalvarıcı, N. (2008). Elit Seviyedeki Değişik Spor Branşlarının Fiziksel Benlik Algısı Üzerine Etkisi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 5(2).